

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΛΛΙΑΚΟΥ

το πρόσωπο
του ουρανού

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΛΛΙΑΚΟΥ

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Υποκριταί,
τὸ μὲν πρόσωπο τοῦ οὐρανοῦ
ἐξεύρετε νὰ διακρίνητε,
τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν δὲν δύνασθε;
Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ζητεῖ·
καὶ σημεῖον δὲν θέλει δοθῆ εἰς αὐτήν,
εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προφήτου.

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ, κεφ. ις' 3-4

ΘΑ ΗΤΑΝ ΕΝΝΙΑ ΠΑΡΑ όταν έφτασε στο σπίτι, αλλά στον ουρανό στο βάθος του δρόμου τα σύννεφα είχαν ακόμα τα χρώματα της ανατολής. Ένας δυο ξεραμένοι θάμνοι στο παρτέρι και κάτι που έμοιαζε με κυπαρίσσι νάνο και δεν το είχε προσέξει την προηγούμενη φορά. Την πινακίδα του ενοικιαστηρίου δεν την είχαν κατεβάσει, θα έπρεπε να τηλεφωνήσει στο μεσιτικό γραφείο και να τους το πει. Τα στόρια στο μπροστινό παράθυρο ήταν χαμηλωμένα και η εξώπορτα βαμμένη άσπρη, όπως και στο διπλανό σπίτι και στο απέναντι και σ' όσα άλλα φαινόταν από δω. Χαμηλοτάβανα διώροφα από κόκκινο τούβλο που είχαν μεσοτοιχία με τα διπλανά τους, σχηματίζοντας έτσι κι απ' τις δυο πλευρές του δρόμου ένα αδιάσπαστο τείχος. Τα οριοθετούσαν τα πανομοιότυπα παρτέρια, τα εξόφθαλμα παράθυρα κι οι βαμμένες άσπρες πόρτες. Καμιά σχέση με τα σπίτια στη Βαρκελώνη. Εκεί μένει κανείς σε διαμέρισμα με μπαλκόνι, όπως στην Αθήνα.

Βγάζοντας τα κλειδιά, πήρε το μάτι της στο διπλανό κατώφλι ένα μπουκάλι γάλα γεμάτο ως επάνω, αλλά με σκισμένο το αλουμινόχαρτο που τους βάζουν για πώμα. Να κάτι που δεν δοκίμασε ποτέ τόσα χρόνια: να της φέρνει το γάλα στην πόρτα το πρωί ο γαλατάς. Γυάλινο μπουκάλι αντί για το πλαστικό του σούπερ μάρκετ. Άρα οι γείτονες σηκώνονται αργά –μπορούσε να συμπεράνει κανείς απ’ το γάλα που βρισκόταν ακόμα στο κατώφλι–, αυτοί δεν έχουν παιδιά που πρέπει να τα πάνε στο σχολείο. Εργένης μ’ ελεύθερο ωράριο ή κάποιο ηλικιωμένο αντρόγυνο, γι’ αυτό τους αρκούσε ένα μπουκάλι. Θα μπορούσε να παίρνει κι εκείνη γάλα απ’ τον ίδιο γαλατά, αν και το συγκεκριμένο μπουκάλι, ανοιγμένο όπως ήταν, δεν σε προδιέθετε με τον καλύτερο τρόπο.

Γύρισε το κλειδί χωρίς δυσκολία – ήταν περίεργη σύμπτωση πάντως που και το γάλα ήταν ξεβούλωτο και το σκουριασμένο καπάκι της κλειδαριάς στη δική της εξώπορτα ήταν ανασηκωμένο, σαν να είχε επιχειρήσει κάποιος να δει απ’ την κλειδαρότρυπα. Μπαίνοντας στο σπίτι, λίγα μόνο εκατοστά απ’ το σημείο που έφτανε ανοιχτό το θυρόφυλλο, ξεκινούσε η σκάλα που οδηγούσε πάνω, στις δύο κρεβατοκάμαρες.

Πέρασε αριστερά κι ανέβασε τα στόρια στο μπροστινό παράθυρο που έβλεπε στον δρόμο. Ένας ουρανός ούτε γκρίζος ούτε άσπρος, με μερικές πιο σκούρες πινελιές. Το μπουκάλι με το γάλα στο διπλανό κατώφλι φαινόταν κι από δω.

Φαντάσου να γινόταν να προβλέψει απ’ τους νέους της γείτονες ποια κατεύθυνση θα έπαιρνε τώρα η ζωή της. Ένας εργένης γύρω στα σαράντα θα ήταν καλός οiwονός, θα σή-

μαινε και για την ίδια ανοιχτές προοπτικές, μποέμ κατάσταση. Ένα ζευγάρι ηλικιωμένων όμως θα ήταν ένδειξη ότι της επιφύλασσε η μοίρα μια λιτοδίαιτη και αποτραβηγμένη ζήση σαν και τη δική τους. Κάτι τέτοιες στιγμές συνειδητοποιεί πως, όσο κι αν έχει κλείσει τα τριάντα οκτώ, σκέφτεται ακόμη όπως το παιδί που πηδώντας κουτσό στο πεζοδρόμιο νομίζει πως αρκεί ν' αποφύγει όλους τους αρμούς στο πλακόστρωτο για να πιάσει η ευχή του.

Το καθιστικό συνδεόταν με την κουζίνα, που θα χωρούσε κι ένα μικρό τραπέζι για να τρώνε κι είχε τζαμόπορτα που έβγαζε σ' έναν παραμελημένο κηπάκο στο πίσω μέρος. Θα μπορούσε να τα ξεριζώσει όλα και να κάνει κάτι απλό. Σκέτο γκαζόν ή κάνα δυο θαμνώδη φυτά, απ' αυτά που πιάνουν αμέσως. Γλυσίνες, που μπορούν να φυτευτούν και σε φράκτη. Αν και προηγείται το σπίτι: ν' αδειάσει τις κούτες, να τακτοποιήσει. Να θυμηθεί να ζητήσει απ' τους μεταφορείς ν' ανεβάσουν πάνω όσα κουτιά γράφουν Νικόλας, μαζί με τα λυμένα κρεβάτια και τα στρώματα.

Ο Σαμ είχε επιμείνει να κρατήσει αυτή το κρεβάτι τους, πράγμα που επιδεχόταν διάφορες ερμηνείες. Της φόρτωνε την ευθύνη για το μέλλον της σχέσης τους και της υποσχόταν έμμεσα πίστη για όσον καιρό θα ζούσαν χωριστά. Ή, αντιθέτως, τον διευκόλυνε να τη φαντάζεται συναισθηματικά μπλοκαρισμένη στη γαμήλια ευνή, ενώ εκείνος θα έκανε νέο ξεκίνημα στη Βαρκελώνη. Ένα ευρύχωρο μονό θα εξυπηρετούσε καλύτερα, μια που ο χώρος ήταν τόσο περιορισμένος. Όφειλε πάντως να παραδεχτεί ότι το προτιμούσε κατά βάθος που δεν θα έδινε λαβή στους μεταφορείς να σκεφτούν πως είναι μόνη της.

Ακριβώς έτσι είχε νιώσει και μπροστά στον μεσίτη τη φορά που ήρθαν να δουν το σπίτι μαζί με τον Σαμ. «Ιδεώδες για μια μικρή οικογένεια» τους είχε πει, και κανείς απ' τους δυο τους δεν θέλησε να τον βγάλει απ' την πλάνη του. *Κάποιος εδώ είναι πολύ αφελής ή πολύ κυνικός, θα σκεφτόταν ο μεσίτης έτσι και του φανέρωναν την αλήθεια – το πιθανότερο, αυτή ήταν η αφελής, καθότι γυναίκα, κι ο Σαμ ο κυνικός. (Μα δεν αναρωτιέται γιατί ο άντρας της βρήκε δουλειά σε ξένη χώρα, γιατί συγκατατέθηκε να της αφήσει το παιδί;)* Είτε, πάλι, αυτή ήταν η κυνική κι ο Σαμ ο αφελής, αν του μεσίτη τού είχε δώσει κάποια τα παπούτσια στο χέρι. *(Μα δεν καταλαβαίνει πως είναι τέχνασμα αυτό για να του πάρει το παιδί; Θα συνηθίσει σιγά σιγά στην απουσία του πατέρα και δεν θα το νοιάζει – ποτέ της δεν πρόκειται να τον ακολουθήσει στη Βαρκελώνη.)*

Ναι, τόσο βλάκας ήταν, που την απασχολούσε η γνώμη του μεσίτη και των μεταφορέων, που ούτε επρόκειτο να τους ξαναδεί. Λες κι είχε φυλλιαστεί κάτι, ο μεσίτης τούς είχε πει πως στατιστικά λιγότερες μετακομίσεις οφείλονται σε χαρμόσυνο γεγονός (μισθολογική προαγωγή, γάμο, γέννηση παιδιού) απ' ό,τι σε καταστροφή (χωρισμό, θάνατο ή στο ότι κάποιος θέλησε να εξαφανιστεί). Δεν διευκρίνισε αν επρόκειτο για συμπέρασμα βασισμένο στην προσωπική του πείρα ή αν το είχε κάπου διαβάσει. Σε μια δόση παραλίγο να τον ρωτήσει αν φιλοδοξούσε να γράψει αστυνομικό κι εξακολουθούσε να κάνει αυτή τη δουλειά με την ελπίδα πως, μπαίνοντας σε ξένα σπίτια και συναντώντας άγνωστους ανθρώπους, θα του ερχόταν μια μέρα η κατάλληλη έμπνευση.

Το βαρύ όχημα που σταμάτησε αγκομαχώντας μπροστά στην πόρτα τους ήταν οι μεταφορείς, παραδόξως στην ώρα τους. Θα κατάφερε να βγάλει απ' τις κούτες μερικά βασικά πράγματα και να πάει με την άνεσή της να παραλάβει απ' το σχολείο τον Νικόλα. Ζητήματα όπως ποιος θα τον φέρνει σπίτι στο εξής τις μέρες που εκείνη θα δουλεύει μέχρι αργά μπορούσαν να περιμένουν. Κάθε πράγμα στην ώρα του, όπως λένε, κι ο υπ' αριθμόν ένα κανόνας επιβίωσης είναι: Μην πήξεις το μυαλό σου με χίλια δυο. Διαπίστωνε με κάποια έκπληξη πως προς το παρόν ήταν σε θέση να τον τηρήσει.

«Nefeli! Nefeli!» τη φώναζαν οι μεταφορείς κάθε λίγο και λιγάκι, ζητώντας της να τους δείξει πού να βάλουν τα πράγματα. Χρωμάτιζαν με ξενική προφορά τα φωνήεντα, χωρίς όμως να παρατονίζουν. Κατά τα φαινόμενα, οι δύο θηριώδεις Τζόρντι έβρισκαν τ' όνομά της πολύ του γούστου τους. Για ποιον λόγο, δεν μπορούσε να φανταστεί – ίσως να τη διαφώτιζε ο Νικόλας σχετικά. Η ίδια απέφευγε να εξηγή τη σημασία του στους Άγγλους. Μια γυναίκα που συστήνεται ως Σύννεφο όπως και να το κάνουμε πάει γυρεύοντας. «Έχει και στην Ελλάδα σύννεφα;» χαριτολογούσαν οι ξύπνιοι. Στο σπίτι μας ξέρουμε ποιο σύννεφο φοράει τα παντελόνια – ο Σαμ είχε συνταιριάξει τη γνωστή έκφραση μ' έναν στίχο του Μαγιακόφσκι.

Όσο οι μεταφορείς άδειαζαν το φορτηγό, περιφερόταν άσκοπα στο σπίτι νιώθοντας ενοχές που μπερδεύοταν στα πόδια τους. Τους ζήτησε δύο φορές συγγνώμη που δεν μπο-

ρούσε να τους φτιάξει καφέ – ήταν τόσες οι κούτες με τα κουζινικά, που ποια να πρωτανοίξει για να βρει τον βραστήρα, την καφετιέρα και το καφεκούτι. Κάθε τόσο πήγαινε μέχρι την εξώπορτα κι έριχνε μια ματιά δίπλα να δει αν είχαν πάρει το γάλα. Μήπως έπρεπε να τους χτυπήσει και να συστηθεί, να κάνει το ίδιο και με τους γείτονες της άλλης πλευράς; Καλύτερα να περιμένει μέχρι να πετύχει κάποιον τυχαία –κατέληγε–, δεν υπήρχε βιάση. Όμως η θέα του ξεσφράγιστου μπουκαλιού στο κατώφλι τής δημιουργούσε εννευρισμό. Κι αν ο διπλανός ήταν κανένας φιλάσθενος υπερήλικας που σήμερα δεν κατάφερε να συρθεί ούτε μέχρι την πόρτα του σπιτιού του; Για να μη βάλει με τον νου της τι άλλο θα μπορούσε να έχει συμβεί... Ωραία αρχή!

Πάντοτε έβαζε με τον νου της το χειρότερο, κολλούσε στα επουσιώδη κι είχε ανάγκη την παρουσία κάποιου που πατάει και με τα δυο πόδια στη γη για να την ξεκουνήσει. Τους μεταφορείς, ας πούμε, που ασφαλώς θα φόφαγαν στα γέλια έτσι και τους ρωτούσε τι να κάνει: να χτυπήσει στους διπλανούς και να τους πει για το γάλα ή να τ' αφήσει καλύτερα;

Ήταν αρρώστια αυτό, αναπηρία του νου, σκέψη και μνήμη να τη βομβαρδίζουν ακατάπαυστα με ασυναρτησίες τέτοιου είδους. Το γάλα στο κατώφλι ή μια κουβέντα που της είπαν κάποτε και που επανερχόταν στο μυαλό της κάθε τόσο, ενώ δεν ήταν προσβολή ούτε και κομπλιμέντο. Θραύσματα επεισοδίων, συχνά παμπάλαιων, που θα έπρεπε κανονικά να τα είχε σβήσει ο χρόνος γιατί δεν είχαν καμιά ιδιαίτερη βαρύτητα. Πόσες φορές δεν έπιασε τον εαυτό της να προβάρει τι θα έλεγε σε κάποιον με τον οποίο είχαν

πλέον χάνει επαφή, έτσι και τύχαινε να ξαναϊδωθούν. Τι θα της απαντούσε αυτός, πού θα στρεφόταν η συζήτηση μετά. Ήταν φορές που καμιά θέληση δεν μπορούσε να φρενάρι τις ανούσιες ασκήσεις στις οποίες επιδιδόταν ο εγκέφαλός της, χωρίς τη δική της έγκριση.

Στεκόταν ακόμη στο κατώφλι όταν την είδε ν' ανοίγει τη διπλανή αυλόπορτα. Τυλιγμένη σε μια ανοιχτόχρωμη καμπαρντίνα, μάλλον λεπτή για τέτοια εποχή, που έφερνε στον νου το είδος της ποδιάς που θα μπορούσε να φοράει ένας γλύπτης ή ένας ζωγράφος για να μη λερώνει τα ρούχα του – κάτι στο κόψιμό της ίσως, ή επειδή έμοιαζε παλιά. Κι ήταν μεγάλη, ή ακριβέστερα απροσδιορίστου ηλικίας, και στην περίπτωσή της η έκφραση δεν ήταν κενός ευφημισμός. Λεπτεπίλεπτη και ατημέλητη χάριν ανεμελιάς, όχι ανήμπορη και παραμελημένη. Την αντιλήφθηκε με τη σειρά της κι εκείνη και κοντοστάθηκε στο κηπάκι, ενθαρρύνοντάς την να κατεβεί το σκαλοπάτι της πρόσοψης και να πλησιάσει τον χαμηλό ξύλινο φράκτη που χώριζε τις δύο εισόδους.

«Νεφέλη» της συστήθηκε πρώτη. «Σήμερα κάνουμε τη μετακόμιση. Ελπίζω να μη σας ενοχλήσουμε» πρόσθεσε, μάλλον από αμηχανία.

«Έλειπα ούτως ή άλλως» δήλωσε η διπλανή με το ύφος κάποιου που καμαρώνει γιατί ξενοκοιμήθηκε. Είχε πυκνά άβαφα μαλλιά μέχρι τους ώμους, που το γκρίζο τους διατηρούσε κάποιες ίσως αυθεντικές ξανθές ανταύγειες. Ύστερα πρόφερε τ' όνομά της – κάτι μεταξύ Μαριάν και Μάριον Μπελ. Το επίθετο τουλάχιστον το άκουσε καθαρά. Μπελ, όπως καμπάνα.

Πριν προλάβει να διευκρινίσει αν το μικρό της ήταν Μα-

ριάννα ή το όνομα της αγαπητικιάς του Ρομπέν των Δασών, η γειτόνισσα την παράτησε σύξυλη κι έτρεξε προς το μπουκάλι με το γάλα, που το σήκωσε κι άρχισε να το περιεργάζεται σαν να μπορούσε να διακρίνει μέσα απ' το στενό του άνοιγμα κάτι κανονικά αθέατο με γυμνό μάτι.

Πλησίασε απ' τη δική της πλευρά του φράκτη με διάθεση σχεδόν απολογητική, λες και μπορούσε να την κατηγορήσει η άλλη πως αυτή είχε ξεκολλήσει απ' το στόμιο το προστατευτικό αλουμινόχαρτο.

«Blue tits!» την αφινδίασε τότε η Μαριάν ή Μάριον, κι αυτή τη φορά δεν μπορεί να άκουσε λάθος. Είχε πει *blue tits* ολοκάθαρα, δηλαδή μπλε βυζιά – η διπλανή ήταν αθυρόστομη, ενδεχομένως όχι απλώς αθυρόστομη αλλά και βιτσιόζα.

Πάνω στην ώρα ένας απ' τους μεταφορείς ξαναβγήκε στην πόρτα και, βλέποντας τις δυο τους στο κατώφλι, τους πέταξε κάτι ακατάληπτο στην τοπική διάλεκτο.

«Blue tits!» επανέλαβε ύστερα κι εκείνος σ' έναν εύθυμο τόνο δείχνοντας το μπουκάλι που κρατούσε στα χέρια της η γειτόνισσα. Επρόκειτο ίσως για κάποιον γνωστό αστείο που μόνο εκείνη δεν το είχε ξανακούσει.

Α Π' ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΤΗΣ ΜΠΡΟΣΤΙΝΗΣ κρεβατοκάμαρας μπορεί να δει τ' απέναντι σπίτια, τέσσερα στη σειρά – τις δυο μεσαίες προσόψεις ολόκληρες και τμήμα απ' τις ακριανές–, με τις κουρτίνες κλειστές πάνω και κάτω, κι ας είναι μόλις επτάμισι. Τα πάνω παράθυρα σκοτεινά, τα κάτω φωτισμένα – οι γείτονες στημένοι μπροστά στην τηλεόραση. Μόνο εδώ υπάρχει φως και πάνω και κάτω. Ανεβασμένα τα στόρια πάνω, κατεβασμένα μόνο κάτω: Αυτή πάνω αδειάζει κούτες, ο Νικόλας ακριβώς από κάτω βλέπει για νιοστή φορά Χάρι Πότερ. Και πριν φτάσουν τα πράγματα εδώ, γυρνώντας απ' το σχολείο βίντεο χάζευε. Τις ταινίες του Χάρι Πότερ τις ξέρει όλες απ' έξω. Καμιά διαφορά με το «πριν» λοιπόν, η συμπεριφορά του είναι φυσιολογική, κακώς εκείνη βλέπει παντού ενδείξεις πως ο Νικόλας μαντεύει την αλήθεια: *Μήπως γι' αυτό ήταν τόσο σιωπηλός στον δρόμο για το σπίτι, μήπως γι' αυτό δεν θέλησε να φάει;*

Δεν γίνεται να μην υπάρξει αντίδραση πάντως. Κάποια στιγμή θα υποπτευτεί, κάποια στιγμή θα κλοτσήσει. Είναι προσωρινό, του είπαν, μέχρι να βρει σπίτι ο μπαμπάς στη Βαρκελώνη. Μέχρι να βρεθεί κατάλληλο σχολείο για τον ίδιο, που δεν ξέρει λέξη ισπανικά. Γι' αυτό πούλησαν το σπίτι τους, γι' αυτό προς το παρόν θα μένουν αλλού, μέχρι να φτάσει η στιγμή ν' ακολουθήσουν τον μπαμπά στην Ισπανία.

«Γιατί πρέπει να πάμε στην Ισπανία;» ήταν το μόνο που ρώτησε ο Νικόλας.

«Γιατί πρέπει να 'ρθούμε στην Ισπανία;» είχε ρωτήσει κι εκείνη τον Σαμ. Το να πάμε τουλάχιστον αναφερόταν και στους τρεις τους, το να 'ρθούμε μόνο στην ίδια και στο παιδί.

Δεν έπρεπε να πάνε, ήθελαν να πάνε – υπήρχε διαφορά. Γιατί ο μπαμπάς βρήκε εκεί καλύτερη δουλειά, έχει καλύτερο καιρό, κι η Βαρκελώνη είναι πολύ πιο ωραία πόλη απ' το Νιούκασλ. «Άλλα παιδιά θα έδιναν τα μπροστινά τους δόντια για μια τέτοια ευκαιρία» –τον είχε αποπάρει ο Σαμ– «κι εσύ, αντί να χαίρεσαι, γκρινιάζεις».

Μόνο που ο Νικόλας τα μπροστινά του δόντια θα τα ξεφορτωνόταν πολύ ευχαρίστως και χωρίς αντάλλαγμα. Έμπαινε στα δέκα, και μέχρι στιγμής είχε χάσει μόνο δυο δόντια. Στην κάτω σειρά, τρία καινούρια φύτρωναν πίσω απ' τα παλιά που κουνιόντουσαν μεν αλλά δεν έλεγαν να πέσουν, κι εξαιτίας αυτής της διπλής σειράς δοντιών τα παιδιά στο σχολείο τον φώναζαν «καρχαρία».

Δεν ήθελε να πάει στη Βαρκελώνη –τους είχε δηλώσει–, γιατί αντιπαθούσε τη ζέστη. Κι ήταν γεγονός πως δεν του

άρεσε ο ήλιος, το αραλίκι στην παραλία, το είδος των καλοκαιρινών διακοπών που απολάμβαναν και του επέβαλλαν οι γονείς του. Ο Νικόλας πεισματικά αρνιόταν να φορέσει το μαγιό του, και περνούσε τη μέρα ξαναδιαβάζοντας τους χιλιοδιαβασμένους Χάρι Πότερ κάτω από κάποια σκιά.

Ο ουρανός πάνω απ' τις στέγες μοιάζει ξαφνικά αφόρητα βαρύς. Δεν είναι το σκοτάδι, αλλά μια συννεφιά που κρέμεται απειλητική. Τόσα χρόνια σ' αυτή τη χώρα δεν έχει μάθει να διαβάσει τα σημεία: Θα βρέξει ή είναι απ' τα σύννεφα που δεν φέρνουν βροχή; Ούτε οκτώ ακόμη, κι ας είναι τόσο σκοτεινά, ο δρόμος άδειος λες κι έχουν επιβάλει απαγόρευση της κυκλοφορίας. Πολύ νωρίς για να στείλει τον Νικόλα στο κρεβάτι, πολύ αργά για να ανοίξει κι άλλη κούτα. Η απέναντι θέα και το σκοτάδι φτάνει γι' αυτό το αίσθημα καταστροφής που την πλακώνει ξαφνικά. Μια μαύρη αδιαφορία για όλα, η βεβαιότητα πως δεν υπάρχουν πια προοπτικές, τις έχει κάψει μόνη της όλες. Το μόνο σίγουρο –θα έλεγαν κάποιοι– ότι επαληθεύτηκαν τα μικροαστικά προγνωστικά της μάνας της για τον γάμο της, ή ακόμα χειρότερα ο δικός της ενδόμυχος φόβος πως όσο και ν' αντιστεκόταν θα καταντούσε μια μέρα σαν εκείνη. Επιφανειακά υπάρχουν χίλιες διαφορές, στο βάθος όμως αναγνωρίζει τις τραγικές ομοιότητες που τη μεταβάλλουν σιγά σιγά σε μια εκδοχή αυτής της γυναίκας που είναι ανίκανη να χαρεί το παραμικρό. Θέμα γενετικό ή παιδικές επιρροές, δεν έχει σημασία – οτιδήποτε είν' αυτό που έχει η μάνα της, διαβρώνει και την ίδια. Ο χαρακτήρας είναι πεπρωμένο, που λένε, και το 'χει δει και στην πράξη αυτό.

Τους πίστεψε ο Νικόλας; Ή μήπως ανάμεσα στους δυο τους διάλεξε εκείνη; Έρχονται στιγμές που φτάνει να το πιστέψει κι η ίδια πως όλα αυτά είναι προσωρινά, πως σε λίγο θα πάνε να βρουν τον Σαμ στη Βαρκελώνη. Παλιά είχε τύχει να δει μαζί του στην τηλεόραση κάποιον ντοκιμαντέρ για τον Τζον Λέννον. Όταν ήταν παιδί και χώρισαν οι γονείς του, τον είχαν ρωτήσει με ποιον ήθελε να πάει. Στο ντοκιμαντέρ θα πρέπει να παρεμβάλλονταν τραγούδια των Μπιτλς συνοδεία βιντεοκλίπ, γι' αυτό μάλλον θυμάται τη σκηνή να εκτυλίσσεται ζωντανή σε κάποια παραλία, κάτω από συννεφιασμένο βρετανικό ουρανό. Το παιδί-Τζον Λέννον πήγαινε στην αρχή ν' ακολουθήσει τον πατέρα του, που απομακρυνόταν απ' τη μάνα του κρατώντας στο ένα χέρι μια παλιομοδίτικη κιβωτιόσχημη βαλίτσα. Μετά από λίγα βήματα όμως έκανε στροφή κι έτρεχε στη γυναίκα που στεκόταν ακίνητη με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, παίρνοντας την απόφαση να μείνει μαζί της.

Τέτοια παραλία υπήρχε κι εδώ, χιλιόμετρα ολόκληρα, κάτω από ουρανούς με κουρελιασμένα σύννεφα όπως τα λένε οι λογοτέχνες, με τις προσόψεις του παραλιακού δρόμου παραμελημένες λες κι οι κάτοικοι αυτής της πόλης αποδεκατίστηκαν από κάποιον λοιμό. Θυμάται τον Νικόλα τριών ή τεσσάρων να τρέχει στη βρεγμένη άμμο, φορώντας κίτρινες γαλότσες – η αριστερή διακοσμημένη με μια μαύρη μαϊμού, που η μακριά ουρά της συνεχιζόταν στη δεξιά.

«Νικόλα, μην πας κοντά, θα σ' αρπάξουν τα κύματα!» του φώναζε σαν υστερική Ελληνίδα μάνα που κατά βάθος ήταν, παρά την απέχθειά της για το είδος.

Ο Νικόλας όμως την αγνοούσε κι έτρεχε κάθε τόσο προς

την αφρισμένη άκρη της θάλασσας, ώσπου στο τέλος έπεσε φαρδύς πλατύς μες στα νερά. Θυμάται σαν τώρα πώς έκλαιγε – όχι απ' το κρύο ή από φόβο για τα κύματα, αλλά από θυμό που το νερό και η βρεγμένη άμμος είχαν μπει στις γαλότσες του μουσκεύοντας πέρα ως πέρα το παντελόνι και το σωβρακάκι του, τμήμα της μπλούζας του και του πουλόβερ του, «λερώνοντας» –όπως φώναζε γεμάτος αγανάκτηση– ακόμη και τα γάντια του και το μπουφάν του.

«Φοβάσαι, Πότερ;» σφύριζε τώρα θεατρικά μεσ' από μι-σόκληιστα χείλη ο Νικόλας, όποτε διασταυρωνόταν μαζί της σε κανένα δωμάτιο του σπιτιού. Δεν απευθυνόταν σ' εκεί-νην και της είχε απαγορεύσει να δίνει, υποδουόμενη τον Χά-ρι Πότερ, τη μόνη σωστή απάντηση.

«Θα 'θελες!» πετούσε μόνος του στο ίδιο αλλοπρόσαλλο ύφος, ολοκληρώνοντας έτσι τη στιχομυθία μεταξύ Ντρακό Μαλφόι και Χάρι Πότερ. Ο πρώτος ήταν δηλωμένος εχθρός του δεύτερου και το μεγαλύτερο κωλόπαιδο της τάξης – εξαρχής ευθυγραμμισμένος με τις δυνάμεις του κακού.

Ίσως θα 'πρεπε να μιλήσει στη δασκάλα ιδιαιτέρως, αλλά τι να της πει; «Ο πατέρας του Νικόλα έφυγε σ' άλλη χώρα, γι' αυτό τον βλέπετε ανήσυχο». Ένας υπαινιγμός για δια-ζύγιο μάλλον θ' αρκούσε – πόσο φερέγγυα ήταν όμως η δα-σκάλα; Κάποιες τους εννοούν να παίζουν και την ψυχολόγο, κι ας μη διαθέτουν ούτε τα τυπικά ούτε τα ουσιαστικά προ-σόντα. Με τη φαντασία της έβλεπε ήδη την κυρία Κόρριγκαν στην υποχρεωτική λέσχη ανάγνωσης να χώνει στην τσάντα του Νικόλα κάποιο βιβλίο για ένα παιδάκι με χωρισμένους γονείς. Ήταν αστείο που την πείραζε η σκέψη, που κατά βά-θος ένιωθε την ανάγκη να εξηγήσει στη δασκάλα πως η δική

τους περίπτωση ήταν διαφορετική. Δεν είχε φύγει ακριβώς ο Σαμ, εκείνη ήταν που δίσταζε να τον ακολουθήσει στην ξένη χώρα. Ούτε δοκιμαστικό χωρισμό θα μπορούσε να τον πει κανείς, γιατί επίθετο και ουσιαστικό δεν έχουν το ίδιο βάρος· η έμφαση πέφτει στο χωρισμός, το δοκιμαστικός ηχεί σαν πλεονασμός.

Μάλλον αυτή αρνιόταν ν' αντικρίσει τα γεγονότα κατάματα και προτιμούσε να παίζει με τις λέξεις. Η κυρία Κόρριγκαν με τα βαμμένα σκουροκόκκινα μαλλιά, τις μακριές εφαρμοστές φούστες και τα μποτίνια με τα κοντόχοντρα τακούνια φαινόταν εντάξει γυναίκα. Απ' ό,τι έλεγαν οι άλλες μανάδες στο προαύλιο, ήταν σε θέση να διαχειριστεί ένα δυο δύσκολα παιδιά που είχε στην τάξη, κι ο Νικόλας έδειχνε να τη συμπαθεί. Για την ακρίβεια, το μόνο πράγμα που της έχει πει μέχρι στιγμής για τη φετινή του δασκάλα είναι ότι τους έφερε στην τάξη ένα κλουβάκι με στικ ίνσεκτς.

Στικ ίνσεκτς – τι της θυμίζει τώρα αυτό; Πριν τα δει, ο Νικόλας είχε φανταστεί πως ήταν αυτοκόλλητα με σχέδια εντόμων. Αποδείχθηκε πως ήταν έντομα αληθινά που το σώμα τους έμοιαζε εκπληκτικά με μικρό ξυλαράκι που κόπηκε από κάποιο κλαδί, εξού και η ονομασία. Ένα εντυπωσιακό παράδειγμα καμουφλάζ: με τις λεπτές σαν τρίχες κεραιές τους και τα μακριά ποδάρια τους, ίδια κι απαράλλακτα με ξεραμένες πευκοβελόνες, ήταν αδύνατον να τα ξεχωρίσεις απ' το καφετί του ξύλου του κορμού ή των αληθινών κλαδιών. Η κυρία Κόρριγκαν τα είχε εγκαταστήσει στην τάξη και κάθε μέρα ζητούσε από άλλο παιδί να τη βοηθήσει να τα ταΐσει και να καθαρίσει το κλουβί τους.

Μπλου τιτς, να τι της θύμισαν ξαφνικά τα στικ ίνσεκτς

της κυρίας Κόρριγκαν. *Μπλου τιτς*, είχε πει το πρωί η γειτόνισσα. Ο κόσμος έβριθε από πράγματα που της ήταν παντελώς άγνωστα ή κάποιοι τη δούλευαν χοντρά. Από περιέργεια μπορούσε να το ψάξει στο ίντερνετ, να μάθει τουλάχιστον τι σημαίνει η έκφραση *μπλου τιτς* στα αγγλικά.

Ακούει τώρα τη βροχή, καθισμένη στο διπλό στρώμα που οι μεταφορείς είχαν την καλοσύνη να της ανεβάσουν πάνω, με το μικρό λάμπτοπ στην ποδιά της να της ζεσταίνει τα μπούτια. Κάτι τέτοιες στιγμές συνειδητοποιεί πού έχουν φτάσει τα πράγματα: ο φορητός υπολογιστής της ζεσταίνει τα μπούτια!

Ίσως γι' αυτό ρούφηξε με τέτοια λαιμαργία το άρθρο για τα *μπλου τιτς* που βρήκε στο ίντερνετ, μια έμμεση επιστροφή στη φύση, μέσω της τεχνολογίας πάντα. Αποδεικνύεται πως είναι κάτι πουλάκια που έχουν μάθει να τρυπάνε με το ράμφος τους το αλουμινόχαρτο απ' το γάλα για να τσιμπολογήσουν την κρέμα που σχηματίζεται πάνω πάνω. Η ίδια έχει μαύρα μεσάνυχτα, ενώ η γειτόνισσα, αντί για βιτσιόζα, αποδεικνύεται ζωόφιλος και φυσιολάτρης. (Αν και οι ιδιότητες «βιτσιόζα» και «φυσιολάτρης» δεν είναι υποχρεωτικά ασυμβίβαστες μεταξύ τους.) Ιδέα δεν έχει πώς λέγονται τα πουλιά αυτά στα ελληνικά – άλλο ένα είδος που κατοικεί αποκλειστικά στο αγγλόφωνο σύμπαν. Τελειώνοντας το άρθρο σκεφτόταν πως το βαφτιστικό της διπλανής όφειλε να είναι *Μάριον*, σαν της αρραβωνιαστικιάς του Ρόμπιν Χουντ, κι όχι *Μαριάν*, μια που το πουλί *ρόμπιν* –*κοκκινολαίμης* στα ελληνικά– έπαιζε κι αυτό κάποιον ρόλο στην ιστορία.

Προπολεμικά, όταν τα μπουκάλια με το γάλα διανεμόνταν ανοιχτά, δυο ειδών πουλιά τσιμπολογούσαν την κρέμα, τα «μπλου τιτς» και οι κοκκινολαίμηδες, με αποτέλεσμα να εξελιχθεί το πεπτικό τους σύστημα για να μπορεί να τη χωνέψει. Όταν οι γαλατάδες εισήγαγαν τα σφραγισμένα μπουκάλια, μόνο τα «μπλου τιτς» έμαθαν να τρυπάνε το αλουμινόχαρτο, πράγμα που ο συγγραφέας του άρθρου απέδιδε στην κοινωνικότητά τους. Τα «μπλου τιτς» σχηματίζουν σμάρια και τα μικρότερα πουλιά μαθαίνουν το κόλπο χάρη στη συναναστροφή με τα μεγαλύτερα, κάτι αδύνατον για τους κοκκινολαίμηδες που μετά την περίοδο της αναπαραγωγής δεν ανέχονται στην επικράτειά τους ούτε καν την τελευταία τους ερωτική σύντροφο.

Ήξερε κι η ίδια κάτι τέτοιους μοναχικούς «κοκκινολαίμηδες» που όταν τελειώνουν μια ιστορία φροντίζουν καταρχήν να το χωνέψει η πρώην ερωτική σύντροφος πως δεν δικαιούται πλέον με καμιά δικαιολογία να μπερδεύεται στα πόδια τους. Όχι τίποτα άλλο, αλλά ο συγκεκριμένος που έχει τώρα στο μυαλό της δεν εννοούσε να καταλάβει πως αυτή έτσι κι αλλιώς δεν είχε την παραμικρή πρόθεση να τον ξαναενοχλήσει. Κι είδε τον Ανδρέα γυμνό μες στη σκηνή, με τον «κοκκινολαίμη» του κουρνιασμένο στη φωλιά του – ο μόνος κοκκινολαίμης απ' τους δυο τους για τον οποίον εκείνη δεν έτρεφε εχθρικά αισθήματα. Στη σκέψη πως του Ανδρέα ίσως και να του άρεσε αυτή η σύγκριση –κάπως έτσι θα έβλεπε κι αυτός τον εαυτό του, μοναχικός κοκκινολαίμης που συνάπτει πρόσκαιρες σχέσεις–, της ανέβαινε το αίμα στο κεφάλι.

Η φυσική ιστορία μάς δίνει προσωπικά μαθήματα –θα

μπορούσε να το πάρει κι έτσι κανείς-, ειδικά άνθρωποι σαν εκείνην, που τα παίρνουν όλα προσωπικά. Μόνο που τον Ανδρέα δεν μπορούσες να τον χαρακτηρίσεις ακοινωνήτο. Ακοινωνήτη ήταν η μάνα της, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους κατάθλιψης και μεγάλης ανηδονίας. Αντικοινωνική κατά βάθος είχε βγει και εκείνη, και να πώς τιμωρείται η αντικοινωνικότητα στο ζωικό βασίλειο και αλλού. Όσο για τον Νικόλα, ευτυχώς πήρε απ' τον πατέρα του, έλεγε παλιά, νιώθοντας ευγνώμων που η μοίρα είχε διαλέξει τα δικά του γονίδια. Τώρα όμως είχε κάθε λόγο ν' αμφιβάλλει ότι ήταν έτσι. Πώς θα χαρακτηριζε κανείς ένα παιδί που μιλάει αποκλειστικά σχεδόν στον εαυτό του, έστω και υποδυόμενο διαφορετικά πρόσωπα:

«Χέστηκες πάνω σου, Πότερ;».

«Θα 'θελες!»

Ο Νικόλας περνούσε αντικοινωνική φάση, κι ας ελπίσουμε πως δεν θα διαιωνιζόταν αυτή η κατάσταση. Κι αν η ίδια ανακάλυψε σήμερα τη διαφορά ανάμεσα στα μπλου τιτς και στους κοκκινολαίμηδες, τη σχέση κοινωνικότητας και επιβίωσης σαν να λέμε, αυτό ήταν καθαρή σύμπτωση κι ούτε μπορούσε να υποδηλώνει κάτι για το μέλλον. Δεν είχε άλλωστε αποτύχει στον γάμο της λόγω αντικοινωνικότητας, αλλά, κι αυτός να ήταν ο λόγος, ήταν κάτι που δεν μπορούσε πια να διορθωθεί.

Όταν απολύεται από το πανεπιστημιακό του πόστο σε μια πόλη του βρετανικού Βορρά, ο Σαμ εγκαταλείπει τα πάντα για να γράψει μια αλληγορία για τη νέα τάξη πραγμάτων που τόσο εύκολα τον απέβαλε. Η Ελληνίδα γυναίκα του, η Νεφέλη, μετακομίζει σε μικρότερο σπίτι με τον δεκάχρονο γιο τους, ένα σιωπηλό αγόρι που μοιάζει να έχει αρκεστεί στο φέμα που του είπαν, ότι οι αλλαγές αυτές στη ζωή τους έχουν χαρακτήρα εντελώς προσωρινό. Ενώ οι αποστάσεις ανάμεσα στο παιδί και στη μητέρα μεγαλώνουν, θα πλησιάσουν για άλλους λόγους ο καθένας την καινούρια γειτόνισσα, μια όχι πια νέα γυναίκα που δηλώνει «συλλέκτρια νεφών» και ξέρει να διαβάξει το πρόσωπο του ουρανού και τα σημεία των καιρών. Έτσι θα φτάσει στα χέρια της Νεφέλης ένα χειρόγραφο που άφησε πίσω του ο πατέρας της Αγγλίδας: οι αναμνήσεις του από την άνοιξη του '41, όταν, δεκαεννιάχρονος στρατιώτης, στάλθηκε με τον βρετανικό στρατό να πολεμήσει στην Κρήτη.

Πώς θα διασταυρωθεί η αλληγορία που ολοκληρώνει τελικά ο Σαμ με την ανέκδοτη μαρτυρία του εκλιπόντος χρονικογράφου; Χωρούν σε μια στιγμή να συμβιώσουν αθωότητα και γνώση, αλήθεια και παραμυθία; Πώς μεταλλάσσεται η ιστορία που έχει έτοιμη ο καθένας, όταν τους βρίσκει αυτή η στιγμή;

ISBN 978-960-16-4826-2

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 8826

